

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 2. oktober 2025

Sag 10/2025

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Daniel Rosenkilde Larsen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Københavns Byret den 24. december 2024 (SS 94-22970/2024) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 27. december 2024 (S-3672-24).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Ole Hasselgaard og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at hun ikke burde have været varetægtsfængslet.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Den 23. december 2024 blev T, der er iransk statsborger, anholdt i Københavns Lufthavn og sigtet for dokumentfalsk efter straffelovens § 171, jf. § 172, ved at have forevist en falsk tysk opholdstilladelse over for en paskontrollør i udrejsekontrollen.

Ved Københavns Byrets kendelse af 24. december 2024 blev T varetægtsfængslet. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Anholdte nægtede sig skyldig og forklarede, at hun oprindeligt kommer fra Iran. Hun rejste derfra for ca. en måned siden. Hun rejste fra Iran til Tyrkiet. Hun var i Tyrkiet i ca. 20 dage. Hun fik taget sit pas i Tyrkiet. Efterfølgende afleverede de hendes pas retur, hvor de havde sat et visum til Tyskland i. Hun var i Istanbul i Tyrkiet, men forsøgte at finde en anden by, hvor hun kunne rejse fra, hvor der ikke var så meget kontrol, da hun skulle indrejse i Schengen. Hun fik oplyst, at det ikke var godt at flyve fra Istanbul. Hun skulle være fløjet fra Dalaman, men fik oplyst, at det var bedre at flyve fra Kayseri. Hun tog til Kayseri og opholdt sig i 10 dage. Hun fik oplyst, at hun skulle med et bestemt flyselskab til Basel i Schweiz. Da hun kom til Basel skulle hun flyve videre til Stockholm. Hun har været nogle dage i Stockholm. Hun skulle afvente i Stockholm, indtil der var juletravlhed. Det var meningen, at hun skulle flyve fra København til Edinburgh. Hun kom til Danmark i går morges. Edinburgh skulle være slutdestinationen. Det var planen, at hun skulle søge asyl i Edinburgh. Hun fik oplyst, at det var et lovligt visum, så hun kunne rejse rundt i Schengen-området. Hun vidste, at man skulle have taget sine fingeraftryk, når man skulle søge visum. Det undrede hende, at hun ikke havde fået taget fingeraftrykkene, inden hun fik udstedt visum. Hun har rejst meget. Hun fik dog oplyst, at hun ikke skulle have taget fingeraftryk, da hun havde betalt et stort beløb for visummet. Hun fik også at vide, at hun havde en måned til at rejse rundt i. Hun har ikke været i Tyskland inden for denne måned. Hun var blevet oplyst, hvor hun skulle rejse hen. Hun tjekkede ikke passet og så ikke, hvilke dokumenter der var indsat. Hun havde været bange og nervøs.

Anholdte har været international dommer og rejst rundt, hvor hun har dømt kampe. Hun er blevet truet på livet i Iran, fordi hun har talt imod hijab. Hun har sin familie i Iran. Hun har ikke noget familie i Europa. Hendes familie havde fundet én, der kunne hjælpe hende ud af landet mod betaling. Planen var, at hun skulle til UK.

Adspurgt af forsvareren forklarede anholdte, at hun kun havde en time fra hun landede i Københavns Lufthavn. Hun skulle derefter flyve videre til Edinburgh. Hun havde ikke været ude af lufthavnen i København. Hun havde ikke været i kontakt med de danske myndigheder, inden hun blev anholdt. Det var hendes familie, der besluttede, at hun skulle rejse ud. De fandt en mand, som hjalp hende mod betaling med et stort beløb, som hjalp hende ud.

...

Der afsagdes sålydende

KENDELSE:

Efter de foreliggende oplysninger, herunder undersøgelsen af visummet og rejsestemplerne i anholdtes pas, hendes forklaring om, at hun fik frataget sit pas i Tyrkiet, at hun fik det tilbage med visummet isat, at hun undrede sig over, at hun ikke skulle afgive fingeraftryk og at hun havde rejst meget, er der begrundet mistanke om, at anholdte T har gjort sig skyldig i den rejste sigtelse.

Henset til, at anholdte har opholdt sig i Tyrkiet i ca. 20 dage, i Schweiz i ca. 10 dage og i Sverige i nogle dage, finder retten, at det af forsvareren anførte om flygtningekonventionens artikel 31 ikke kan føre til andet resultat.

Under hensyn til anholdtes manglende tilknytning til landet findes der bestemte grunde til at antage, at anholdte på fri fod vil unddrage sig forfølgningen i sagen.

Herefter er betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, opfyldt...”

Ved kendelse af 27. december 2024 stadfæstede landsretten byrettens kendelse. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Landsretten tiltræder af de grunde, byretten har anført, at der er begrundet mistanke om, at T er skyldig i det påsigtede forhold.

Det tiltrædes ligeledes af de af byretten anførte grunde, at betingelserne for fængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, er opfyldt.

T har gjort gældende, at det vil være i strid med Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, at strafforfølge hende for dokumentfalsk.

T har søgt asyl i Danmark, efter at hun blev stoppet af politiet i forbindelse med forsøg på udrejse til Edinburgh. Hun har i grundlovsforhøret forklaret, at hun udrejste fra Iran for ca. en måned siden, hvorefter hun opholdt sig i Tyrkiet i ca. 20 dage og herefter via Basel rejste til Stockholm, hvor hun opholdt sig nogle dage, inden hun rejste videre til København. Det er ikke oplyst, om T har søgt asyl andre steder.

Det følger af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, at flygtninge, som kommer direkte fra et område, hvor deres liv eller frihed truedes i den i artikel 1 anførte betydning og uden tilladelse indrejser til eller befinder sig indenfor de kontraherende staters område, ikke skal kunne straffes for ulovlig indrejse eller ophold, forudsat at de uopholdeligt henvender sig til myndighederne og godtgør, at de har haft rimelig grund til deres ulovlige indrejse eller tilstedeværelse.

Endvidere fremgår det af Rigsadvokatmeddelelsen om dokument og personelfalsk pkt. 2.1, at i sager, hvor en udlænding søger asyl ved den første kontakt med danske myndigheder, skal eventuel strafforfølgning afvente, at udlændingemyndighederne tager stilling til, om der kan meddeles asyl. Yderligere fremgår det, at der i disse tilfælde ikke skal ske varetægtsfængsling af udlændingen. Af pkt. 3.2 fremgår videre, at straffesagen ikke skal afvente asylsagens endelige afgørelse i sager, hvor der begås bl.a. dokumentfalsk i forbindelse med udrejse af Danmark, da Flygtningekonventionens artikel 31 ikke finder anvendelse i sådanne sager.

Efter oplysningerne om Ts rejserute, herunder bl.a. at hun senest har opholdt sig i Sverige i flere dage forud for indreisen i Danmark, sammenholdt med at hun har søgt asyl i forbindelse med udrejse af Danmark, finder landsretten ikke, at Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, er til hinder for varetægtsfængsling, jf. herved retsplejelovens § 762, stk. 3.

Landsretten stadfæster derfor byrettens kendelse.”

T blev ved Københavns Byrets dom af 31. januar 2025 frifundet for overtrædelse af straffelovens § 171 og løsladt.

Anbringender

T har anført navnlig, at det var i strid med Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, at varetægtsfængsle hende.

Hun flygtede fra Iran i slutningen af november 2024 med det formål at søge asyl i Storbritannien. Hun tog kortvarigt ophold i Tyrkiet i ca. 20 dage for at afvente, at en rejseagent mod betaling bl.a. skaffede hende en tysk opholdstilladelse til brug for den videre flugt. Opholdstilladelsen, der blev indsat i hendes iranske nationalitetspas, blev senere af dansk politi konstateret at være falsk.

Fra Tyrkiet fløj hun med mellemlandinger, men uden ophold til Sverige, og efter nogle dage rejste hun den 23. december 2024 videre. Hun var via transit i Københavns Lufthavn på vej til Edinburgh, da hun blev anholdt. Hendes ophold i Danmark forud for anholdelsen havde kun varet ca. 1 time, og hun forlod ikke lufthavnen i det tidsrum. Hun søgte asyl ved den første kontakt med dansk politi umiddelbart efter sin anholdelse. Hun havde ikke søgt asyl i Tyrkiet eller Sverige.

Det er ikke rigtigt, når Københavns Byret i kendelsen af 24. december 2024 anfører, at hun ”har opholdt sig i Tyrkiet i ca. 20 dage, i Schweiz i ca. 10 dage og i Sverige i nogle dage”. Hun har ikke haft ophold i Schweiz i ca. 10 dage, men alene mellemlandet i Basel under flyveturen fra Tyrkiet til Sverige.

Hun har ikke ved at opholde sig i Tyrkiet i ca. 20 dage eller i Sverige i nogle dage haft langvarige ophold i disse lande, og hun kan ikke anses for at være etableret i et andet sikkert land forud for indrejsen i Danmark. Det bør også tillægges væsentlig betydning, at rejsen er gennemført efter rådgivning og bistand fra en rejseagent, der har haft væsentlig indflydelse på rejseruten.

Hendes flugt fra Iran i slutningen af november 2024 og frem til anholdelsen i Københavns Lufthavn den 23. december 2024 har udgjort en samlet flugt, og hun må anses for at komme ”direkte” fra Iran i Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1’s forstand.

Der bør i overensstemmelse med Flygtningekonventionens generelle formål og formålet med artikel 31, stk. 1, anlægges en bred fortolkning af bestemmelsens anvendelsesområde, herunder at beskyttelsen også dækker dokumentfalskforhold begået i forbindelse med mellemlandinger eller ved videre rejse frem mod slutdestinationen efter kortere ophold i transitlandet. En mellemlanding med et kortere transitophold i en lufthavn kan ikke opdeles i en indrejse, der er omfattet af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, og en udrejse, der ikke er omfattet af bestemmelsen. Hendes brug af en forfalsket opholdstilladelse i forbindelse med udrejsekontrollen i Danmark er derfor omfattet af beskyttelsen i artikel 31, stk. 1.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, var opfyldt på tidspunktet for landsrettens kendelse, og at varetægtsfængslingen ikke var i strid med Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1.

Det beror på en konkret vurdering af den enkelte asylansøgers situation og sagens omstændigheder i øvrigt, om betingelserne i artikel 31 er opfyldt.

Der er ikke pligt for en person til at søge international beskyttelse ved første reelle mulighed, men Flygtningekonventionen giver ikke flygtninge ret til selv at vælge asylland.

Landsretten har lagt til grund, at T efter udrejse fra Iran opholdt sig i Tyrkiet i ca. 20 dage og herefter via Basel rejste til Stockholm, hvor hun opholdt sig flere dage, og hun forklarede i grundlovsforhøret, at hendes plan var at søge asyl i Edinburgh. Under hovedforhandlingen i Københavns Byret forklarede hun, at hun opholdt sig i Stockholm hos en veninde i 10 dage.

Henset til Ts specifikke rejserute og stop og ophold undervejs kan hun ikke anses for at være kommet ”direkte” fra et område, hvor hendes liv eller frihed har været truet. Selv om T ikke måtte være forpligtet til at søge asyl ved den førstkommende mulighed, har hun haft lejlighed til at søge beskyttelse i flere lande, hvor det må antages, at hun ikke ville blive sendt tilbage til Iran, hvis hun opfyldte betingelserne for at opnå beskyttelse som flygtning.

Ts adfærd har vist, at hun selv har forsøgt at vælge asylland, og hun kan ikke anses for blot at have været i transit på en igangværende rejse i konventionens forstand.

Dertil kommer, at T først søgte asyl i Danmark, efter at hun blev stoppet af politiet i forbindelse med forsøg på udrejse til Edinburgh. Der kan således også rejses spørgsmål om, hvorvidt hun ”uopholdeligt” har henvendt sig til myndighederne, sådan som det er påkrævet i artikel 31.

Samlet set var Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, ikke til hinder for varetægtsfængsling.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T, der er iransk statsborger, blev den 23. december 2024 anholdt i Københavns Lufthavn og sigtet for dokumentfalsk efter straffelovens § 171 ved at have forevist en falsk tysk opholdstilladelse over for en paskontrollør i udrejsekontrollen.

Ved Københavns Byrets kendelse af 24. december 2024 blev T varetægtsfængslet efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1. Østre Landsret stadfæstede den 27. december 2024 kendelsen. Det er denne kendelse, der er indbragt for Højesteret.

T blev med henvisning til manglende forsæt frifundet for overtrædelse af straffelovens § 171 ved Københavns Byrets dom af 31. januar 2025, og hun blev samme dag løsladt.

Sagen angår, om det var med urette, at T blev varetægtsfængslet efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, fordi hun er omfattet af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1.

Reglerne om varetægtsfængsling og dokumentfalsk samt Flygtningekonventionens artikel 31

Det er en betingelse for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, at der er begrundet mistanke om, at den sigtede har begået en lovovertrædelse.

Efter straffelovens § 171, stk. 1, straffes den, der gør brug af et falsk dokument til at skuffe i retsforhold, for dokumentfalsk.

Det følger af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, at flygtninge, som kommer direkte fra et område, hvor deres liv eller frihed truedes i konventionens forstand, og uden tilladelse indrejser til eller befinder sig inden for de kontraherende staters område, ikke i disse stater skal kunne straffes for ulovlig indrejse eller ophold, forudsat at de uopholdeligt henvender sig til myndighederne og godtgør, at de har haft rimelig grund til deres ulovlige indrejse eller tilstedeværelse.

For at undgå krænkelse af artikel 31, stk. 1, må straffelovens § 171 forstås på den måde, at der ikke er tale om en retsstridig (strafbar) handling omfattet af bestemmelsen, hvis betingelserne for straffrihed efter artikel 31 er opfyldt, jf. herved Højesterets domme af 17. juni 2025 (UfR 2025.3662) om straffelovens § 174 og af 10. september 2025 (UfR 2025.4567) om udlændingelovens § 59 b, stk. 2. En person kan derfor ikke varetægtsfængsles efter retsplejelovens § 762, hvis vedkommende opfylder betingelserne i Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, for straffrihed for det pågældende forhold.

Formålet med bestemmelsen i Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, er at sikre, at flygtninge kan søge tilflugt i et land, der yder beskyttelse efter konventionen, uden risiko for straf for selve det at være på flugt, herunder brug af f.eks. falske eller andre personers rejsedokumenter i forbindelse med rejse og ophold, så længe flugten står på.

Det er i den nævnte højesteretsdom i UfR 2025.3662 fastslået, at betingelsen om, at flygtningen skal være kommet direkte fra et område, hvor flygtningens liv eller frihed truedes i konventionens forstand, kan være opfyldt, selv om flygtningen har været i transit i et land, der har tiltrådt konventionen, og hvor flygtningen kunne have søgt asyl.

Højesteret finder på den baggrund, at artikel 31, stk. 1, efter sit formål må forstås således, at heller ikke en flygtning, som benytter et falsk dokument i forbindelse med udrejse fra et transitland, skal kunne straffes herfor, forudsat at de øvrige betingelser i bestemmelsen er opfyldt.

Højesteret bemærker, at hvis en person ansøger om asyl her i landet, skal afgørelsen af, om personen er konventionsflygtning, træffes af udlændingemyndighederne. Højesteret finder, at domstolene i en sådan situation under en sag om varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762 derfor foreløbig må gå ud fra, at den pågældende kan være konventionsflygtning. Det gælder dog ikke, hvis det uden videre er oplagt, at personen ikke kan anses for at være konventionsflygtning.

Den konkrete sag

T har forklaret, at hun havde til hensigt at søge asyl i Storbritannien og var på vej dertil, da hun blev anholdt. Hun var ca. en måned forinden flygtet fra Iran, efter at hun var blevet truet på livet, fordi hun havde udtalt sig imod hijab. Hun var først rejst til Tyrkiet, hvor hun havde opholdt sig i ca. 20 dage, og hvor hun havde fået indsat den nævnte opholdstilladelse i sit pas. Hun var kommet til Københavns Lufthavn via bl.a. Sverige, hvor hun havde opholdt sig i nogle dage. Hun havde inden anholdelsen opholdt sig i Københavns Lufthavn i ca. en time, og hun havde ikke været i kontakt med de danske myndigheder, inden hun blev anholdt. Hun ansøgte om asyl i Danmark, umiddelbart efter at hun blev anholdt.

Højesteret finder, at T efter de foreliggende oplysninger opfylder betingelserne for straffrihed efter Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, hvis hun får asyl som konventionsflygtning. Højesteret har herved lagt vægt på, at hun efter det oplyste må anses for at være kommet direkte fra et område, hvor hendes liv eller frihed var truet, uanset at hun var i transit i flere lande, efter at hun udrejste fra Iran og bl.a. opholdt sig nogle dage i Sverige. Det bemærkes herved, at der ikke er oplysninger om, at hun har søgt asyl i nogen af de tidligere transitlande. Hun må således anses for fortsat at have været på flugt, da hun blev anholdt. Hun må endvidere anses for uopholdeligt at have rettet henvendelse til de danske myndigheder under sit transitophold, idet hun under det korte transitophold redegjorde for grunden til, at hun forsøgte at udrejse til Storbritannien, og desuden ansøgte om asyl, da hun blev anholdt.

Højesteret finder herefter, at der ikke var begrundet mistanke om, at T havde begået en strafbar overtrædelse af straffelovens § 171. Betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, var derfor ikke opfyldt, og hun burde ikke have været varetægtsfængslet. Højesteret tager på denne baggrund Ts påstand herom til følge.

Thi bestemmes:

T burde ikke have været varetægtsfængslet.

Statskassen skal betale kæremålsomkostningerne for byret, landsret og Højesteret.